TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU
PHẬT HỌC
CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
ISSN: 2734-9195

Trao đổi với "AI": Chúng ta biết gì về thế giới?

ISSN: 2734-9195 16:05 05/02/2025

Sự thật tuyệt đối, trọn vẹn của thế giới có lẽ luôn nằm ngoài tầm với của nhận thức con người, nhưng đó cũng chính là động lực để chúng ta không ngừng tìm tòi và khám phá.

Chuyên mục AI trên Tạp chí NCPH tiếp tục đăng tải nội dung cuộc đối thoại thú vị giữa Hà Bồ Đề và AI. AI đã có có câu trả lời khá hay, khi được hỏi: *Tóm lại sự thực con người quan sát thế giới qua cảm giác của chính mình vậy chúng ta có biết gì về thế giới trọn vẹn đâu?*

Hà Bồ Đề: Tóm lại sự thực con người quan sát thế giới qua cảm giác của chính mình vậy chúng ta có biết gì về thế giới trọn vẹn đâu?

O3mini AI: Đúng vậy, chúng ta chỉ biết được thế giới qua lăng kính của những trải nghiệm và giác quan cá nhân, và theo đó, kiến thức của chúng ta về "thế giới trọn vẹn" luôn tồn tại những hạn chế. Dưới đây là một số nhận định liên quan:

1. Giới hạn của giác quan và nhận thức:

o Cảm giác chủ quan: Các giác quan của con người (thị giác, thính giác, khứu giác, vị giác, xúc giác) chỉ có thể tiếp nhận một phạm vi nhất định của các kích thích từ môi trường. Ví dụ, mắt người chỉ nhìn thấy ánh sáng trong quang phổ hẹp, còn có nhiều dạng bức xạ khác ngoài khả năng phát hiện của chúng ta.

o Nhận thức bị lọc qua kinh nghiệm cá nhân: Mỗi người có cách cảm nhận, giải thích và xây dựng kiến thức khác nhau, điều này làm cho "thế giới" được hiểu theo cách chủ quan và có phần hạn chế.

2. Mô hình khoa học và triết học:

2.

Hình minh họa được tạo bởi công nghệ AI.

o Hiện tượng và tự thân: Theo Immanuel Kant, chúng ta chỉ tiếp cận được "thế giới hiện tượng" - tức là thế giới như nó xuất hiện qua giác quan và nhận thức của chúng ta - chứ không phải "thế giới tự thân" (vật tự thân) của sự vật.

o Quá trình tiến hóa của khoa học: Mặc dù giác quan có hạn chế, khoa học đã phát triển các công cụ và lý thuyết (như kính viễn vọng, máy dò tia X, mô hình toán học, lý thuyết tương đối, cơ học lượng tử,...) để mở rộng khả năng quan sát và hiểu biết về vũ trụ. Qua đó, chúng ta dần dần phác thảo được một bức tranh rộng lớn hơn của thế giới, mặc dù vẫn có thể chưa đầy đủ.

3. Sự tiếp cận gián tiếp với "thế giới trọn vẹn":

o Công cụ và kỹ thuật: Nhờ vào các thiết bị khoa học, chúng ta có thể "nhìn thấy" những hiện tượng vượt xa giới hạn của giác quan con người. Những dữ liệu thu được từ các thiết bị này giúp mở rộng kiến thức của chúng ta về vũ trụ, từ các cấu trúc vi mô cho đến các hệ thống thiên văn học rộng lớn.

o Giải thích qua lý thuyết: Các lý thuyết khoa học không chỉ dựa trên những gì quan sát được mà còn giúp dự đoán và giải thích các hiện tượng chưa được trực tiếp chứng kiến.

Điều này giúp chúng ta xây dựng những mô hình về vũ trụ càng gần với "thực chất" của nó, mặc dù luôn tồn tại những giới hạn và bất định.

Kết luận:

Con người có thể nói rằng đã biết được "tí gì" về sự thật của thế giới thông qua việc quan sát, đo đạc và xây dựng các mô hình lý thuyết. Tuy nhiên, do những hạn chế bẩm sinh trong khả năng nhận thức và những giới hạn của công nghệ hiện có, chúng ta vẫn chỉ tiếp cận được một phần của bức tranh tổng thể.

Sự thật tuyệt đối, trọn vẹn của thế giới có lẽ luôn nằm ngoài tầm với của nhận thức con người, nhưng đó cũng chính là động lực để chúng ta không ngừng tìm tòi và khám phá.

Tác giả: **AI-HÀ BỒ ĐỀ**